

Vijf jaar versterkt EP

Straatsburg maakt vandaag het verschil, maar Nederlands gewicht daar nabij nihil

Het Europees Parlement is na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon niet langer de tandeloze tijger van voorheen. Toch wil het 'Straatsburg' maar niet lukken bij het publiek door te breken? Hoe komt dat? Heeft het EP de afgelopen legislatuur het verschil gemaakt? Hieronder een evaluatie, waaruit ook blijkt dat ons land in Straatsburg echt onder zijn gewicht heeft gebokst.

Het is geen gezicht als je het Europees Parlement binnenkomt en ziet hoe de zakenwereld zich daar onbeschaamd in restaurants en vergaderzalen manifesteert.¹ De osmose tussen de lobby's en het EP is enorm. Onlangs lekte uit dat een parlamentsmedewerker 229 wetgevende teksten had ingediend, zonder dat zijn chef, een vooraanstaand Belgisch parlamentslid, daarvan wist. Bedrijven als Amazon, eBay en *The American Chamber of Commerce* weten volgens een insider zo hun amendementen in EU-wetgeving te *copy-pasten*.

De lobby's hebben gelijk. Niet langer is het Europees Parlement de tandeloze tijger van voorheen. Het Verdrag van Lissabon (2009)² maakte het EP de voorbije legislatuur machtiger dan ooit. Naast voortaan een volledige wetgevende taak,³ staan de begrotingstaak en de taak de Europese Commissie te benoemen, continu te controleren en zo nodig te ontslaan.

Waarom wil het het Europees Parlement dan toch maar niet lukken bij het publiek door te breken? Dit artikel probeert bovendien te schetsen of 'Straatsburg' deze legislatuur het verschil maakte. En wat lukte minder goed? Voelen de Nederlandse Europarlementariërs zich nu volop bevoegd? En waarom al dat geruzie daar? Wat is eigenlijk de Nederlandse invloed in Straatsburg? En hoe word je een succesvol Europees politicus? Voor dit artikel is de 26 Nederlandse

Europarlementariërs naar hun mening gevraagd over de afgelopen legislatuur.

Volwaardig medewetgever

Nu sedert 'Lissabon' de Raad van Ministers en het Europees Parlement voortaan meestal op gelijke hoogte staan, kwamen immigratie, justitie, binnenlandse kwesties, het landbouwbeleid, de belangrijke structuurfondsen, de buitenlandse handel en de Europese verdragen onder de (mede)zeggenschap van het EP, betoogt Esther de Lange (CDA). Bij zijn afscheid eind 2011 als parlamentsvoorzitter concludeerde Jerzy Buzek: "[H]et parlement is nu wat het altijd wilde zijn, een volwaardige medewetgever in een tweekamerstelsel...."

Alle Nederlandse Europarlementariërs zijn van mening dat 'Lissabon' hun macht flink heeft verruimd. Het is echter bekend dat zodra in de EU een machtsverschuiving optreedt, de 'verliezer' compensatie zoekt. Bas Eickhout (GroenLinks): "Er bestaat frustratie bij het EP dat het weinig greep heeft op de Europese Raad. Zo is bij de aanpak van de bank- en schuldencrisis het EP grotendeels gepasseerd."⁴

Jammer genoeg is het parlementaire meebeslissen (de codecisie) voor de buitenwereld vaak onzichtbaar. Dat komt door de gevoelige, geheime, gecompliceerde onderhandelingen ('trilogen')

Dr Jan Werts is EU-Mediacorrespondent te Brussel en lid van de Wetenschappelijke Adviesraad van het Montesquieu Instituut.

Raad-EP-Commissie. Als na wekenlang beraad eindelijk (vaak nachtelijke) witte rook naar boven kringelt, blijft de sleutelrol van het EP in het vage. “Dan gaan de Raad en de Commissie bij daglicht via de media met de eer van het compromis strijken,” aldus een insider. Die meent bovendien dat het EP er nog niet in is geslaagd als onderhandelaar op gelijk niveau te komen met de Raad van Ministers.

Een ander accent legt Ria Oomen-Ruijten (CDA): “Tegelijk met ‘Lissabon’ is hier een verlammen- de bureaucratie aan het binnensluipen. Dat komt ons werk niet ten goede.” Zij merkt verder op dat vroeger Commissie en EP twee handen op een buik waren. “Maar vandaag kiest de Commissie de kant van de Raad van Ministers. Dat geldt behalve voor voorzitter Barroso c.s. eveneens voor zijn ambtenaren.”

Nieuwigheden

Met de komst van een vaste voorzitter van de Europese Raad verandert vanaf 2009 de relatie met het Europees Parlement. Niet langer mag de president of de premier van het land dat de Raad voorzit verslag doen in het EP, maar Herman Van Rompuy. Daarmee kreeg de status van de nationale politieke leiders in de EU een flinke knauw. De eerste die dat voelde (en daarmee geen raad wist), was in 2009 de Spaanse premier José L. Zapatero.

‘Lissabon’ veranderde de Comitologie, de beruchte besluitvorming door Europese ambtenaren over talloze doorslaggevend kwesties achter gesloten deuren. Gaat het om quasi-wetgeving dan controleert voortaan het EP samen met de Raad dit systeem.

Nieuw is verder dat het EP als machtsmiddel zijn standpunt over cruciale kwesties pas vastlegt zodra daarover met de Raad van Ministers een compromis ontstaat. Het EP legt dan in een vroeg stadium plenair over een breekpunt zijn ‘minimum’ vast. De Raad van Ministers moet vervolgens buigen, willen zij tot overeenstemming komen. Dat verliep zo met het befaamd geworden Six-pack voor Europees economisch bestuur.

Nieuw is verder de verschijning van Commissie-voorzitter Barroso meteen na de zomervakantie met een ‘State of the Union’. Diens suggestie daar gedaan, dat de politieke fracties voor de verkiezingen hun kandidaat-Commissievoorzitter aanwijzen, is inmiddels overgenomen.

Successen

Maakte het Europees Parlement de afgelopen vijf jaar nu echt het verschil? Dat is moeilijk te duiden, omdat het EP belangrijke kenmerken mist van een nationaal parlement. Zo bestaat er geen Europees volk dat zich vertegenwoordigd voelt in het EP. Er bestaat zelfs geen Europese regering om te controleren. Verder mist het EP het recht om wetgeving te initiëren. Sedert ‘Lissabon’ maakt het EP vooral het verschil doordat het meer dan tevoren de Raad (de 28 regeringen) dwingt tot concessies. In dat opzicht hebben wij nu een echt Europees Parlement.

De zittingsperiode 2009-2014 loopt parallel met de bancaire-, de staatsschulden-, de economische- en de euro-crises. De Europarlementsleden prijzen hun rol bij de introductie van de omvangrijke wetgeving ter controle van de financiële wereld en van de landen met de euro (t.w. het Six-pack en aansluitend het Two-pack). Dit dus ondanks genoemde overvleugeling van het EP in de crises door de Europese Raad. Mede dank zij het EP is het klassieke taboe op *European Economic Governance* verdwenen. Dat is het grootste resultaat van deze legislatuur. Meer daarover hierna.

Hieronder tien andere voorbeelden uit een mand vol besluiten waar het EP de Raad van Ministers of de Commissie deze legislatuur een andere koers afdwong:

- Voorzitter Barroso moest begin 2010 Bulgarije vragen zijn kandidaat-commissaris terug te trekken en een andere te sturen;
- Een gewijzigde overdracht van financiële gegevens aan de Verenigde Staten zodat de privacy van de burger beter beschermd is. VVD-coryfee Jeanine Hennis-Plasschaert had een hoofdrol in dit Swift-akkoord;
- Verbeterde overeenkomst tussen de EU en de Verenigde Staten over doorgifte persoonsgegevens van de passagiers. Initiatiefonderzoek naar hun afluisterpraktijken en spionage. Hier schitterde Sophie in ‘t Veld (D66);
- Het Parlement drukte zijn stempel op de regeling ‘Afgedankte Elektronische en Elektrische Apparaten en Biociden’, en op de voedsel-etikettering;
- Afwijzing van de overeenkomst ter bestrijding van namaak (ACTA) wegens schending van de privacy en de vrijheid van internetgebruik;
- Afwijzing van de wetgeving voor nieuwe voedingsmiddelen (*Novel Foods*);
- Een verbeterde asielregeling afgedwongen;
- Afdwongen dat geld dat op de jaarlijkse begroting overblijft, niet meer naar de nationa-

le schatkisten terug hoeft. Dat mag besteed worden voor tegenvallers.

- Afgedwongen dat de EU-uitgaven afgelopen jaren bleven stijgen, hoewel in alle 28 EU-landen bezuinigen het motto was.
- Ongekend sterke bemoeienis met de interne keuken van EU-landen. In 2011 over de “zorgwekkende ontwikkelingen” in Hongarije (mediawet, nieuwe grondwet). Vervolgens o.a. de discriminatie in Litouwen, de afvalbergen rond Napels, de politiek in Roemenië en het PVV Polenmeldpunt in Nederland.

Mislukkingen

Uiteraard is ook het een en ander niet gelukt. Enkele voorbeelden. Het genoemde streven naar meer Europa via opgedreven EU-uitgaven is totaal vastgelopen. De Europese Raad besloot tot 2020 de uitgaven zelfs iets te verlagen. Hevig protest van het EP heeft dit niet veranderd.

Het lukte het EP niet greep te krijgen op de sanering in Griekenland en de andere zwakke eurobroederlanden, noch op het tot stand brengen van de beoogde Bankunie. “Het Europees Parlement kijkt naar dat gebeuren als koeien naar een passerende trein”, aldus een Franse expert. Tevergeefs eiste het Parlement meermalen “een systeem dat democratisch gecontroleerd wordt”.⁵ Parlementsvoorzitter Martin Schulz steekt in iedere Europese Raad agressief een filippica af tegen de eigengereide staatshoofden en regeringsleiders, soms op het beledigende af. Het effect is nul. Premier Marc Rutte zei na afloop van zo’n vergadering: “wij horen dat aan.”

Constanten

Alle hervormingen en activiteiten ten spijt, blijft het Europees Parlement een grote onbekende bij het publiek.⁶ Inmiddels heeft de financiële crisis een ongekend Europees politiek debat ontketend. De “burgers hebben het gevoel de greep op de in-

Haagse politici schilderen Europa af als een “onaangename onvermijdelijkheid”. Dit dedain is volgens EP-voorzitter Martin Schulz “typisch Nederlands”.

Foto Mettmann

Een regelmatig vragenuurtje om de Commissievoorzitter aan de tand te voelen, kwam niet van de grond. Gekapseisd is het besluit om minder in het afgelegen Straatsburg te vergaderen. Het Hof van Justitie verbood dit. Mislukt is het bovendien het EP te laten bepalen welke ‘nette’ nationale politieke partijen overheidssteun krijgen. Mislukt is eveneens het project om burgerij en bedrijfsleven Europese belastingen te gaan opleggen.

richting van de eigen economie en maatschappij te zijn verloren”.⁷ Velen voelen dat hun baan en hun portemonnee in het geding zijn. Het helpt niet dat in die discussie de Haagse politici Europa afschilderen als een “onaangename onvermijdelijkheid” en als “zondebok voor impopulaire nationale maatregelen”.⁸ Dit dedain is volgens voorzitter Schulz “typisch Nederlands”. Premier Rutte die deelname aan de stemmingen in Straatsburg “niet belangrijk” vindt (stel je voor dat hij dat over de Tweede Kamer zou zeggen!). “Nederlandse

politici moeten er mee stoppen Brussel van alles de schuld te geven,” zegt Lambert van Nistelrooij (CDA). “De Tweede Kamer blijft inzake Europa een relatief geïsoleerde club. Het is opvallend dat ‘Lissabon’ weinig gevolgen heeft voor de agenda van de nationale parlementen,” aldus Dirk Gotink, die namens het CDA als verbindingsman tussen het EP en zijn Kamerfractie functioneert.

Het Europees Parlement was altijd een paradijs voor lobbygroepen. Dat verschijnsel is de afgelopen jaren nog verergerd. De lobby's variëren van talloze idealistische NGO's – vaak onzichtbaar financieel fors gesponsord door de Commissie – tot multinationale bedrijven en zelfs invloedrijke (vaak Amerikaanse) religieuze groeperingen. De grote bedrijven sluipen binnen via extraparlementaire clubs, zoals de Kangaroo Group, die een complete interne markt nastreeft.

Onveranderd bleef verder de veelbesproken honorering van de leden. Ruim 6.000 euro netto salaris valt nog te verdedigen voor zo'n zware functie. Maar die plus van 4.300 euro maandelijks voor kantoorkosten, plus 304 euro per dag voor het tekenen van de aanwezigheidslijst, plus formidabele reiskosten (0,50 cent per km.), plus afstandsvergoeding, plus treinkorting, plus prima wachtgeld, plus gunstig pensioen? “Dat in een tijd van elders alom bezuinigen. Elk jaar dienen wij wijzigingsvoorstellen in. Maar tevergeefs,” zo klagen Peter van Dalen (CU), Bas Belder (SGP) en Dennis De Jong (SP).

Minder Europa

Tussen de Nederlanders groeide de afgelopen legislatuur een tweedeling, tussen degenen die meer Europa willen (D66, GroenLinks, CDA, PvdA) en zij die minder Europa nastreven (PVV, SP, SGP, CU). De koers van de VVD is ondefinieerbaar. Dan eurokritisch, dan weer fan van Guy Verhofstadt, die de natiestaat wil uithollen en de megagrote schulden van de zwakke landen over de hele eurozone wil uitsmeren.

De PVV'ers in Straatsburg onderstrepen dat de eurocrises de burger hebben wakker geschud. “Dat is goed omdat het Europees Parlement geen zelfkritiek kent. Wij verzetten ons dagelijks tegen meer Europees Parlement.” De PVV wil het EP opheffen en het overblijvende werk overhevelen naar de nationale parlementen.

Even ingrijpend is het idee van SP'er De Jong om de Commissie grotendeels af te schaffen. De SP wil dat de Raad van Ministers dat werk over-

neemt. “Voor de Commissie blijft dan een taak over als onafhankelijk toezichthouder op de naleving van de Europese afspraken.” De Jong: “Die Commissie heeft allerlei techniekjes bedacht om haar talloze projecten door te drukken, terwijl het publiek daar anders over denkt. Zie bijvoorbeeld de aandring om een groot Europees Openbaar Ministerie, dus een EU-strafrechtstelsel, te creëren.”

“Zolang de Europese Unie zich niet beperkt tot kerntaken, zullen de burgers haar blijven wantrouwen. De mensen zien Europa als 'n eliteproject,” zegt SGP'er Belder. Van Dalen (CU) spreekt van “onnodige adviesclubs zoals het omvangrijke Comité van de Regio's en het Economisch en Sociaal Comité”. Hij hekelt het onnodig luxe wagenpark van het EP en de enorme uitgaven voor presentatie en voorlichting. De PVV klaagt met een onafgebroken stroom persberichten dergelijke geldverspilling aan.

Méer Europa

De andere partijen – de meerderheid dus – ziet dat anders. Zij mikken op méer EU en meer EP. “Onze mogelijkheden om het Europese proces te stimuleren en te beïnvloeden, zijn nog lang niet uitgeput. Vergeet niet dat dit parlement nog piepjong is. Onze Staten-Generaal werkt al bijna twee eeuwen en wij nog pas 35 jaar. Het vergt meer tijd en politieke *know how* om een parlement van 28 landen en 24 verschillende talen en culturen te smeden tot een invloedrijk orgaan,” zegt Wim van de Camp (CDA).

Onze actieradius neemt alsmaar toe. “Ik geef maar een voorbeeld. Privacy, mensenrechten, gegevensbescherming, homorechten, abortus en gelijke rechten m/v staan vandaag hoog op de Europese agenda. Tien jaar geleden werd ik meewarig aangekeken, toen ik zei daarop te gaan focussen,” aldus Sophie in 't Veld (D66).

Dit was de laatste legislatuur van de parlementaire iconen Ria Oomen-Ruijten en Jan Mulder, beiden pro méer Europa. De eerste zat de afgelopen 33 jaar eerst in de Tweede Kamer (1981-1989) en daarna in het EP. En dat terwijl het CDA haar maar twee keer een verkiesbare plaats gunde. Oomen kwam steeds met voorkeurstemmen terug, soms meer dan 100.000, vooral uit Limburg. Deed veel aan de problematiek van de grensar-

Het EP was altijd al een paradijs voor lobbygroepen, maar dit verschijnsel is de afgelopen jaren nog verergerd

beid. Was tien jaar lang vice-fractievoorzitter van de Europese Volkspartij en recent rapporteur⁹ over belangrijke items: Turkije en de pensioenen. Landbouwingenieur (en voormalig Commissie-expert Ontwikkelingssamenwerking) Jan Mulder arriveerde in 1994. Keerde eveneens op basis van voorkeurstemmen terug. Wordt gezien als dé begrotingsexpert van het parlement. De CV's van Oomen en Mulder leren dat wie herkozen wil worden een eigen achterban moet hebben. Toen de VVD van Mulder af wilde, zette die met succes zijn noordelijke liberale (deels agrarische) kiezersvolk in.

Nederland ná Estland

Weinig bekend is het dat de Nederlandse invloed in het Europees Parlement nagenoeg nihil is. Hebben de Nederlanders bij de zetelverdeling zit-ten slapen? Met z'n vieren in de commissies burgerlijke vrijheden, in milieu en volksgezondheid en in buitenlandse zaken. Dat laatste klinkt prestigieus. Het levert buitenlandse reizen op. Maar het Europees Parlement heeft over buitenlandse zaken niets te vertellen. Slechts één (op de 26!) Nederlander(s) in de wél belangrijke commissies regionale ontwikkeling, economische en monetaire zaken, vervoer, begroting en interne markt. Geen enkele Nederlander in de commissie internationale handel, niet in landbouw noch in juridische zaken, waar het Parlement aan de touwtjes trekt en handelsnatie Nederland enorme belangen heeft. Dat er geen Nederlandse fractievoorzitter is, valt gezien de omvang van ons land te begrijpen. Maar waarom geen enkele vice-voorzitter van het EP? Er is zelfs geen Nederlandse commissievoorzitter¹⁰ of quaestor (medebeheerder EP). Nederland scoorde *nul keer*, terwijl er in het EP, alles opgeteld, totaal zelfs 53 van die functies te verdelen zijn. Daar komt bij dat in de ambtelijke top van het EP op de strategische posten Nederland eveneens ontbreekt. Het *Algemeen Dagblad* schreef destijds spottend dat ons land bij de verdeling van de posten was geëindigd ná Estland.

Geen enkele Nederlander lukt het om in Straatsburg de trom te roeren én de media thuis volop te bespelen. Camiel Eurlings (CDA) en de al genoemde Hennis-Plasschaert (VVD) waren de laatsten. Beiden vertrokken echter al snel. Andere landen sturen wel toppolitici. Vijf Belgische minister-presidenten van de afgelopen veertig jaar waren vervolgens volop actief in het EP. Hun grote politieke ervaring was daar soms voelbaar. In Nederland heeft nooit een voormalig minister-president zoiets overwogen. Is het

dan wel verrassend dat de bevolking het EP niet ziet staan? “De meeste mensen kennen helemaal geen Nederlandse Europarlementariër, dat is tamelijk ernstig,” aldus voormalig minister van Buitenlandse Zaken Bernard Bot.¹¹

Ruziemakend Nederland

Frans Boogaard van het *AD* is een scherpzinnig waarnemer, die regelmatig in Straatsburg rondloopt. “Wat mij van deze legislatuur zal bijblijven, is het gedonder binnen alle Nederlandse delegaties. De SP, al kort na de start in tweeën gesplitst, Liotard weg en De Jong alleen door. De PvdA, die vijf jaar lang alleen met zichzelf bezig was, met als dieptepunt het gedwongen vertrek van Judith Merkies. Daniël van der Stoep bij de PVV eruit. Leiderschapswissels, ook na onderling gedonder, bij GroenLinks (Eickhout volgde Sargentini op) en bij het CDA (De Lange stootte Van de Camp van de troon). En dan was er niet één VVD-delegatie, maar gewoon drie afzonderlijke VVD'ers. Met elk hun eigen woordvoerder en uiteenlopend stemgedrag. Twee lijsttrekkerskandidaten bij D66 duidt ook niet op samenhang. Belder en Van Dalen ten slotte gingen in het begin al uiteen. Zij hadden niemand meer om ruzie te maken.” Stel je voor dat de Tweede Kamer of de *Bundestag* zo ging functioneren!

Van Baalen of Wortmann?

“Zorgwekkend is het wel dat de beste Parlementsleden vandaag het risico lopen niet terug te mogen keren. Sedert ‘Lissabon’ hebben deze super ijverige rapporteurs zich gespecialiseerd in de omvangrijke wetgevende arbeid van het Parlement. Zij gaan daarbij echt de diepte in. Hun werk krijgt zodoende status en het verdiende applaus van de Commissie, van de ministers en van de lobbygroepen. Maar die heldenrol heeft zijn schaduwkant. Deze in het EP overbelaste leden lopen het risico het contact te verliezen met hun achterban thuis. Het zijn jammer genoeg deze talentvolle ‘lawmakers’ die ondanks hun excellent functioneren soms niet terugkeren. Daarvoor komt hun monnikenwerk namelijk niet voldoende in de openbaarheid,” zegt Anthony Teasdale. Na een loopbaan van 33 jaar in het parlement werd deze insider onlangs Directeur-Generaal bij het EP.

Zet bijvoorbeeld Hans van Baalen (VVD) naast Corien Wortmann (CDA). De eerste ziet het Europese werk als “corvee” (onaanzienlijk lastig werk). “Want het Europees Parlement kun je niet echt een volksvertegenwoordiging noemen.” Van

Baalen concentreert zich op Den Haag. Doet in Straatsburg weinig mee aan de stemmingen, laat staan dat hij als rapporteur de Europese wetgeving mede vorm gaf.

Corien Wortmann, vice-voorzitter van de Europese Volks Partij en van de EVP-fractie, daarentegen had vanaf 2004 wél beslissende invloed als rapporteur en toponderhandelaar bij de economische crisis, op transportgebied en bij de behandeling van de rechten van de vrouw. “In 2009 waren de verhoudingen tussen de dames Wortmann, Oomen en De Lange echter zodanig dat de CDA-top Wortmann niet durfde aan te duiden als lijsttrekker. Wij parachuteerden Kamerlid Van de Camp dan als lijsttrekker,” aldus een bron binnen het CDA. Daarna scoort Wortmann vanaf 2009 hoger dan iedere andere Nederlandse Europarlementariër. Zij speelt een sleutelrol bij de totstandkoming van het veelomvattende Six-pack en bij de wetgeving die de financiële wereld saneert. “Ik ben er vooral trots op dat het EP onder mijn leiding de rol van de commissaris voor de euro heeft versterkt. De Commissie kan daardoor tegenover onwillige regeringen optreden als begrotingsautoriteit. Zelfs Frankrijk en Duitsland hebben dat moeten slikken,” zegt Wortmann.

Conclusie: het werk van het Europees Parlement zit vol vrijblijvendheid. Wie in Haagse ogen schittert, maakt promotie. Zo werd Van Baalen weer moeiteloos lijsttrekker. Maar het excellent functioneren van Wortmann viel in Nederland jarenlang niet op. Zelfs niet bij haar partijtop, zodat het lijsttrekkerschap naar mindere goden ging. Van Baalen heeft als raspoliticus dus gelijk met zijn permanente focus op Den Haag.

Conclusies

- Het Verdrag van Lissabon bracht de parlementarisering van de Europese Unie. Het Europees Parlement heeft zich ontwikkeld tot een *politiek machtscentrum*. Het wetgevend werk staat voortaan centraal. Regelmatig

maakt het EP bij essentiële kwesties het verschil. Dat is een belangrijk novum in de ontwikkeling van de Unie.

- “Het EP ziet zijn positie als *key player* in de EU nu bevestigd. Maar niet alle politici en beleidsmakers in de nationale hoofdsteden staan daarover te juichen. Het is frustrerend dat het EP zijn toegenomen rol niet kan overbrengen bij de politici elders, noch bij het publiek,” erkent de hierboven genoemde insider EP-DG Teasdale.
- De Nederlandse Europarlementariërs staan er traditioneel om bekend hun taak ernstig te nemen. Maar de afgelopen legislatuur waren zij tegelijk wel erg veel met elkaar bezig. Het PvdA-smaldeel ging zelfs kopje onder.
- Nederland bokst in Straatsburg echt onder zijn gewicht. Met wat onderling overleg tussen de 26 EP'ers kan dat volgende keer beter.
- Deze legislatuur bracht een splitsing tussen de voor- en tegenstanders van méér Europa aan het licht. Dit fenomeen stimuleert wel de mediabelangstelling voor Europa.
- Belangenbehartiging van buitenaf is prima. Maar de zó brutaal alsmaar oprukkende lobby's versterken het imago van het EP niet.

Vijfendertig jaar na de eerste Europese verkiezingen (1979) blijft het onzeker of het Europees Parlement wel ooit de hoofden en harten van de burgerij bereikt. Het beruchte ‘democratisch deficit’, de kloof tussen Europa en de burgerij, is vanuit Straatsburg afgelopen jaren niet overbrugd. Jarenlang was de mantra: als het Parlement nu maar eens echte bevoegdheden zou krijgen. Dán breekt het als volksvertegenwoordiging door. Dat existentiële probleem heeft ‘Lissabon’ niet opgelost. Voor de meeste kiezers ligt het EP nog steeds op de maan. Daarom maakt het zelfs niet veel uit of een parlementariër het goed doet of niet. Dat is ernstig. “Als je er niet in slaagt de bevolking achter je te krijgen, dan gaat het vroeg of laat hartstikke mis,” aldus minister Frans Timmermans¹² van Buitenlandse Zaken.

Voor de meeste kiezers ligt het EP nog steeds op de maan

NOTEN

1 Volgens het Corporate Europe Observatory, dat de lobby's kritisch bekijkt, gaat het inmiddels om 25.000 lobbyisten (ofwel 33 per Europarlementslid). Daarvan is een kwart ingeschreven in het EP-register, de rest opereert achter het behang.

2 Hierna aangeduid als ‘Lissabon’.

3 Bij de gewone wetgevingsprocedure krachtens Artikel 294 WVEU heeft het EP voortaan een even zware stem als de 28 nationale regeringen samen via de Raad van Ministers.

4 Voor een helder overzicht van het huidige functioneren van het EP, met dezelfde opinie over de Europese Raad, zie Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV), *Nederland en het Europees Parlement. Investeren in nieuwe verhoudingen*, november 2012 (41 blz.), op blz. 10; en ‘The “Lisbonisation” of the European Parliament’, *European Parliament, Study PE 493.012* (51 blz.).

5 Zie bijv. de nogal heftige brief hierover van de zes EP-onderhandelaars aan het EU-voorzitterschap van 15 januari 2014.

6 AIV, a.w. noot 4, blz. 13.

7 *Ibid.*

8 *Ibid.*, blz. 20.

9 De rapporteur analyseert namens het Parlement het Commissievoorstel en schrijft de ontwerp-reactie van het EP. Dit is een veeleisende, tijdrovende en invloedrijke functie. Om de rapporteurschappen wordt touwgetrokken.

10 Van Dalen (commissie vervoer), Gerbrandy (milieu en volksgezondheid) en In 't Veld (burgerlijke vrijheden en justitie) zijn ondervoorzitter. Manders (ex-WVD, nu 50PLUS) wordt gezien als expert Interne Markt-kwesties.

11 *Financieel Dagblad*, 15 december 2012.

12 *Ibid.*